Załącznik 1

AUTOREFERAT

(j. polski)

AUTOREFERAT

Dr Ireneusz Kraś
ul. Kościelna 11
97-570 Przedbórz
tel. 604 052 567
ikras@interia.pl

1. Imię i nazwisko

Ireneusz Kraś

2. Wykształcenie i rozwój naukowy do uzyskania stopnia doktora

Urodziłem się 18 maja 1968 roku w Krośnie. W 1987 roku ukończyłem Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Kopernika w Krośnie. W tym samym roku rozpocząłem studia na Akademii Rolniczej im. Hugona Kołłątaja w Krakowie – Wydział Handlu i Spółdzielczości Wiejskiej w Rzeszowie. Studia ukończyłem w 1992 roku ze stopniem magistra inżyniera na kierunku: „obrót surowcami i produktami rolniczymi". W okresie trwania studiów, w 1990 roku zdobyłem dyplom Rzeszowskiej Szkoły Menedżerów.

W 2000 roku w Politechnice Częstochowskiej – na Wydziale Zarządzania – ukończyłem studia podyplomowe w zakresie zarządzania i marketingu. W następnym roku na Uniwersytecie Łódzkim, na Wydziale Zarządzania, ukończyłem z wyróżnieniem studia podyplomowe w zakresie „kształcenia z przedsiębiorczości" oraz na Akademii Ekonomicznej im. Karola Adamieckiego w Katowicach – Kolegium Zarządzania – ukończyłem studia podyplomowe w zakresie: „informatyka w szkole". Równocześnie pracowałem w szkolnictwie jako nauczyciel i wychowawca młodzieży. Zwieńczeniem mojej pracy pedagogicznej było nadanie najwyższego stopnia awansu zawodowego – nauczyciela dyplomowanego przez Łódzkiego Kuratora Oświaty w 2001 roku. W 2011 roku ukończyłem szkolenie dla kandydatów na członków rad nadzorczych spółek z udziałem Skarbu Państwa.

W obszarze moich zainteresowań badawczych znalazły się problemy związane z funkcjonowaniem polskiego systemu bankowego po 1989 roku. Szczególne zainteresowania badawcze dotyczyły działań przygotowawczych polskiego systemu bankowego związanych ze wstąpieniem do Unii Europejskiej. Problematykę tę przedstawiłem w rozprawie doktorskiej pt. *Działania dostosowawcze polskiego systemu bankowego do standardów Unii Europejskiej w latach 1989–2003*, napisanej pod kierunkiem ks. prof. dra hab. Henryka Skorowskiego na

Wydziale Nauk Historycznych i Społecznych Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Celem badawczym pracy była analiza zmian, jakie musiały nastąpić w polskim systemie bankowym w okresie poprzedzającym wstąpienie do Unii Europejskiej. Działania te miały bardzo duże znaczenie w perspektywie funkcjonowania polskiego systemu bankowego w Unii Europejskiej. Sprawność i efektywność funkcjonowania systemu bankowego państwa warunkuje prawidłowy rozwój gospodarki. Stwarza możliwości rozwoju podstawowych podmiotów gospodarki wolnorynkowej, do których zaliczamy przedsiębiorstwa, gospodarstwa domowe i państwo. Przebudowa polskiego systemu bankowego była procesem długotrwałym i trudnym. Obrona mojej pracy doktorskiej odbyła się 4 lipca 2005 roku na Wydziale Nauk Historycznych i Społecznych UKSW. W dniu 30 października 2005 roku uchwałą Rady Wydziału Nauk Historycznych i Społecznych UKSW w Warszawie został nadany mi stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie socjologii.

3. Informacje o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych

Swoją pracę dydaktyczną w szkole średniej rozpocząłem w 1998 roku w Liceum Technicznym w Przedborzu na podstawie umów cywilnoprawnych. Od 2000 roku podjąłem pracę w tej szkole na podstawie umowy o pracę. W 2003 roku rozpocząłem pracę w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Przedborzu.

Pracę w charakterze nauczyciela akademickiego podjąłem w 2009 roku w Wyższej Szkole Przedsiębiorczości i Zarządzania w Łodzi (obecnie Społeczna Akademia Nauk) i prowadzę w niej zajęcia dydaktyczne w formie wykładów i ćwiczeń z przedmiotu *socjologia*. W roku akademickim 2007/2008 podjąłem pracę w Instytucie Nauk Politycznych Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie na podstawie umów cywilnoprawnych i prowadziłem zajęcia dydaktyczne w formie wykładów i ćwiczeń *Finanse państwa i samorządu terytorialnego*. Od roku akademickiego 2008/2009 pracowałem jako adiunkt w Zakładzie Współczesnych Stosunków Międzynarodowych i Studiów Europejskich. W wyniku restrukturyzacji INP AJD w Częstochowie, od roku akademickiego 2012/2013 pracuję w Zakładzie Geopolityki i Współczesnych Konfliktów.

4. Wskazanie osiągnięcia wynikającego z art. 16 ust. 2 Ustawy z dnia 14 marca 2003 r. *o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki* (Dz. U., nr 65, poz. 595 ze zm.)

Zgodnie z art. 16 ust. 2 Ustawy z dnia 14 marca 2003 r. *o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki* (Dz. U. nr 65, poz. 595 ze zm.) jako osiągnięcie stanowiące podstawę do ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego wskazuję monografię pt. *Rola Narodowego Banku Polskiego w polityce gospodarczej Polski w latach 1997–2010*, która ukazała się w 2013 roku nakładem Wydawnictwa AJD w Częstochowie.

Przesłanki podjęcia badań nad rolą Narodowego Banku Polskiego w polityce gospodarczej Polski

Rozprawa habilitacyjna została poświęcona roli Narodowego Banku Polskiego w polityce gospodarczej Polski w latach 1997–2010. W wyniku przemian politycznych i gospodarczych, jakie nastąpiły w Polsce po 1989 roku, doszło do zmian instytucjonalnych. Procesowi temu został poddany również Narodowy Bank Polski. W wyniku tych działań nastąpiła zmiana roli banku centralnego naszego państwa w polityce gospodarczej. Stał się on klasycznym bankiem centralnym występującym w gospodarce wolnorynkowej. Istotna zmiana tej roli nastąpiła w wyniku uchwalenia Konstytucji RP w 1997 roku. Od tego momentu Narodowy Bank Polski stał się równorzędnym podmiotem w stosunku do rządu w aspekcie prowadzenia polityki gospodarczej państwa. NBP stając się równorzędnym partnerem w stosunku do rządu co do wpływu na politykę gospodarczą państwa, wzmocnił równocześnie demokratyczny charakter państwa. Prowadząc politykę pieniężną, NBP kształtuje relacje z innymi instytucjami naszego państwa.

Stan badań nad rolą Narodowego Banku Polskiego w polityce gospodarczej z politologicznego punktu widzenia jest niezbyt rozległy. Pewien niedosyt tych rozważań jest odczuwalny w kontekście oceny skuteczności funkcjonowania NBP pod kątem efektywności działania, wpływu legitymizacji, wiarygodności, przejrzystości i odpowiedzialności demokratycznej.

Podjęcie działań badawczych miało na celu wzbogacenie i poszerzenie wiedzy na temat roli NBP w polityce gospodarczej państwa. Wiedza związana z rolą NBP w polityce gospodarczej państwa ma istotny wpływ na kształtowanie świadomości gospodarczej polskiego społeczeństwa. Dociekania naukowe związane z tą problematyką pozwalają na ukazanie NBP jako podmiotu podejmującego znaczące decyzje dla polityki gospodarczej państwa.

Poszukiwania badawcze związane z pracą były prowadzone zgodnie z metodologią stosowaną w politologii. W pracy skupiono się na strukturze organizacyjnej i procesie podej-

mowania decyzji przez NBP. W ramach struktury organizacyjnej przedstawiono funkcjonowanie organów NBP: Prezesa NBP, Zarządu NBP i Rady Polityki Pieniężnej. Omówiono również działalność Centrali i oddziałów NBP – jest ona często pomijana w opracowaniach, stąd też podjęcie tej problematyki można postrzegać jako uzupełnienie dotychczasowych analiz badawczych.

Istotnym problemem poruszonym w rozprawie były rozważania dotyczące funkcji i celów NBP w polityce gospodarczej państwa. W ramach tego zagadnienia przedstawiono, jak wygląda ustawowe ujęcie celów, zadań i funkcji NBP. W dalszej części ukazano funkcje, jakie realizuje NBP w ramach polityki gospodarczej. Ważnym elementem dociekań naukowych związanych z rolą NBP w polityce gospodarczej było ukazanie modelu ustrojowego realizacji polityki pieniężnej. W ramach tego problemu skupiono się na zagadnieniach związanych z niezależnością NBP w wymiarze instytucjonalnym, personalnym, funkcjonalnym i finansowym. Wymiar niezależności instytucjonalnej NBP jest związany z tym, że władze polityczne państwa nie mają prawa ingerencji w jego działalność w celu ukierunkowania prowadzonej przez niego polityki pieniężnej. Niezależność personalna dotyczy zapewnienia szerokiego zakresu niezależności osobom wchodzącym w skład organów NBP, czyli Prezesa NBP, Zarządu NBP oraz członków Rady Polityki Pieniężnej. Uprawnienia NBP do samodzielnego kształtowania i realizacji polityki pieniężnej związane są z wymiarem niezależności funkcjonalnej. Niezależność funkcjonalna oznacza, że bank centralny państwa powinien mieć możliwość prowadzenia polityki pieniężnej podporządkowanej realizacji jednego celu – stabilności cen. Z kolei niezależność finansowa NBP jest rozumiana jako zapewnienie samofinansowania się banku centralnego. Ma ona być realizowana w oparciu o wyodrębnione i niezależne od rządu fundusze. Istotną z punktu widzenia niezależności banku centralnego jest kwestia funkcjonowania NBP po uchyleniu derogacji.

Kolejnym zagadnieniem podjętym w omawianej dysertacji, uznanym za istotny element modelu ustrojowego polityki pieniężnej, była kwestia relacji NBP z instytucjami funkcjonującymi w państwie polskim. Zaliczamy do nich Parlament, Radę Ministrów, Prezydenta RP, Komitet Stabilności Finansowej, Komisję Nadzoru Finansowego, Bankowy Fundusz Gwarancyjny, Najwyższą Izbę Kontroli i Trybunał Konstytucyjny. Dokonano również omówienia instrumentów polityki pieniężnej.

Ocena skuteczności modelu banku centralnego w Polsce została przedstawiona pod kątem efektywności realizacji celu inflacyjnego. Ważne znaczenie dla realizacji tego celu miała strategia bezpośredniego celu inflacyjnego. Efektywność funkcjonowania NBP została oce-

niona w okresie wprowadzania bezpośredniego celu inflacyjnego i w okresie stabilizacji inflacji. W dalszej części pracy przedstawiono wpływ legitymizacji na skuteczność działania NBP. Uzyskanie przez bank centralny państwa legitymizacji, czyli poparcia dla swoich działań, związane jest z jego wiarygodnością. Wiarygodność ma szczególne znaczenie w przypadku prowadzenia polityki pieniężnej przez NBP. Ostatnim aspektem oceny skuteczności NBP jest odpowiedzialność demokratyczna. Współcześnie funkcjonujący bank centralny państwa powinien ponosić odpowiedzialność demokratyczną za realizowane przez siebie cele. Realizacji niezależnej polityki pieniężnej przez NBP powinien towarzyszyć publiczny mechanizm jej oceny. Przedstawione wyżej treści zamieszczone w pracy habilitacyjnej stanowią wypełnienie luki związanej z rolą NBP w polityce gospodarczej Polski, jaka występuje w opracowaniach politologicznych.

Rezultaty

Głównym celem pracy jest analiza działalności prawno-instytucjonalnej NBP w realizacji polityki gospodarczej państwa. Przez swoje działania NBP wpływa na prowadzenie polityki gospodarczej państwa. Odpowiedź na postawione problemy badawcze uzyskano, stosując metody badawcze, do których zaliczamy metodę historyczną, instytucjonalno-prawną, porównawczą, systemową i decyzyjną. Zastosowanie tych metod pozwoliło również na zweryfikowanie hipotezy pracy, która brzmi: „Przez działania prawno-instytucjonalne następuje wzrost znaczenia Narodowego Banku Polskiego w polityce gospodarczej państwa".

Poczynione ustalenia w wyniku analizy roli NBP w polityce gospodarczej państwa pozwoliły w zasadzie na potwierdzenie przedstawionej hipotezy. Bank centralny od samego początku był ważnym elementem stabilizującym system instytucjonalny państwa, działając w jego imieniu w okresie kształtowania się bankowości centralnej w Polsce. W początkowej fazie działalności bank narodowy łączył działalność bankową z działalnością regulacyjną realizowaną w imieniu państwa. Bank Polski utworzony w 1828 roku przyczynił się do unowocześnienia gospodarki, w szczególności przemysłu. Wzmocnieniem roli banku centralnego państwa było przyjęcie przez Bank Polski S.A. funkcji emisyjnej. Przez realizację niezależnej konserwatywnej polityki pieniężnej przyczynił się do stabilizacji polskiego systemu pieniężnego, dbając równocześnie o zaufanie społeczne do niego i do państwa. Stał się zatem istotnym elementem systemu instytucjonalnego państwa legitymizowanym społecznie. Znaczenie NBP w polityce gospodarczej państwa uległo zmianie po II wojnie światowej. NBP został podporządkowany rządowi.

Badania potwierdziły, że przepisy zawarte w Konstytucji RP z 1997 roku wzmocniły działania prawno-instytucjonalne organów NBP, tj. Prezesa NBP, Zarządu NBP i Rady Polityki Pieniężnej. Prezes NBP posiada silną pozycję w systemie ustrojowym państwa, a tym samym w zakresie działań prawno-instytucjonalnych. Jest on jednocześnie organem NBP oraz Przewodniczącym RPP i Zarządu. Wchodzi w skład Komisji Nadzoru Finansowego i Komitetu Stabilności Finansowej. Ograniczeniem jego działań o charakterze prawno-instytucjonalnym jest brak możliwości wydawania rozporządzeń jako aktów będących źródłem powszechnie obowiązującego prawa. Prezes NBP może natomiast wydawać zarządzenia dotyczące podmiotów, które w sposób hierarchiczny są mu podporządkowane.

Rola NBP w aspekcie prawno-instytucjonalnym została wzmocniona w wyniku powołania przez Konstytucję RP kolegialnego organu, jakim jest Rada Polityki Pieniężnej. Jest ona odpowiedzialna za prowadzenie polityki pieniężnej i działa poza strukturami władzy wykonawczej, wzmacniając tym samym demokratyczny charakter państwa. O wyjątkowości tego organu świadczy fakt, że w odniesieniu do jego członków postawiono wysokie wymagania merytoryczne uregulowane przez Konstytucję RP. Wymogi te dotyczą wyróżniającej wiedzy z zakresu finansów. Czyni to z członków RPP organ o szczególnym znaczeniu dla polityki gospodarczej państwa. Takich wymogów nie stawia się Premierowi, członkom RM czy Prezesowi NIK. Pojawiają się one w odniesieniu do sędziów Trybunału Konstytucyjnego. W stosunku do Prezesa NBP i członków Zarządu również nie ma takich wymagań. Czyni to zatem organy te bardziej politycznymi. Pojawia się w związku z tym obawa, że decyzje, jakie będą podejmować te organy mogą być podyktowane logiką polityczną, a nie gospodarczą. Natomiast wysokie wymagania dotyczące członków RPP powinny przyczynić się do podejmowania decyzji przez ten kolegialny organ zgodnie z logiką gospodarczą.

Zarząd NBP zgodnie z przepisami zawartymi w Konstytucji RP z 1997 roku został wyniesiony do rangi organu NBP, przez co nastąpiło wzmocnienie jego pozycji jako organu realizującego funkcje banku centralnego. W wyniku takich regulacji nastąpiło odebranie części kompetencji Prezesowi NBP. Kolegialność podejmowania decyzji w Zarządzie w znacznym stopniu wzmocniła jego demokratyczny charakter. Posiadając szerokie kompetencje dotyczące struktur wewnętrznych NBP, Zarząd wzmacnia swoją pozycję prawno-instytucjonalną oraz kompetencje związane z prowadzeniem polityki pieniężnej i kursowej. Dotyczą one podmiotów znajdujących się poza strukturą NBP. Przykładem tych kompetencji jest podejmowanie uchwał w stosunku do podmiotów należących do systemu bankowego, lecz nienależących do struktury organizacyjnej NBP.

Zapisy zawarte w Konstytucji RP przyczyniają się do wyjęcia organów NBP z cyklu politycznego i swoistego ich odpolitycznienia. Wpływają one również na skuteczność działania NBP. Odpolitycznienie tych organów wynika odpowiednio z zakazu przynależności partyjnej i zawieszenia działalności partyjnej osób piastujących te funkcje. Wzmocnieniem działań dotyczących odpolitycznienia w przypadku RPP i Zarządu NBP jest indywidualna kadencyjność ich członków. Duże znaczenie ma konstrukcja kadencji tych organów. W przypadku RPP jest ona dłuższa od organów ją powołujących, czyli Sejmu, Senatu i Prezydenta RP. Dodatkowym wzmocnieniem na rzecz odpolitycznienia jest to, że RPP jest powoływana przez trzy różne instytucje wyżej wymienione. Kadencja Zarządu NBP jest również dłuższa od organów go powołujących, tj. Sejmu i Prezydenta RP, i podobnie jak kadencja RPP trwa 6 lat. Odpowiednio kadencja Sejmu i Senatu trwa po cztery lata, a kadencja Prezydenta RP pięć lat. Przedstawione wyżej rozwiązania w zakresie odpolitycznienia organów NBP przyczyniają się do podejmowania decyzji o charakterze długofalowym, a nie doraźnym, związanym z działaniami politycznymi.

Istotne znaczenie dla roli NBP w polityce gospodarczej ma fakt, że Narodowy Bank Polski realizując swoje cele i funkcje wpływa na stabilizację systemu finansowego państwa. NBP realizując swój podstawowy cel, jakim jest stabilny poziom cen, przyczynia się do tworzenia długofalowych podstaw do rozwoju gospodarki. Jest on realizowany mimo pewnych sprzeczności występujących między regulacjami zawartymi w Konstytucji RP a postanowieniami, jakie zawiera ustawa o NBP.

Rozwój segmentów rynku finansowego w Polsce, a przede wszystkim sektora bankowego, spowodował, że ważnego znaczenia nabiera realizowana przez NBP funkcja banku banków w aspekcie „pożyczkodawcy ostatniej szansy". Dzięki niej NBP szybko zareagował na kryzys sektora finansowego, w obawie o negatywny wpływ zjawisk kryzysowych na rynek międzybankowy w Polsce. Tym samym dał sygnał, że chce bardziej skutecznie wspierać banki komercyjne przez realizację funkcji banku banków oraz że jest gotowy do niesienia im pomocy w trudnych sytuacjach związanych z kryzysem. Działając w ten sposób, NBP stabilizował nastroje wśród banków komercyjnych. Dzięki wprowadzeniu „Pakietu zaufania" NBP stał się pionierem działań antykryzysowych w Polsce i pokazał, że w sposób realny jest w stanie pomagać gospodarce przez realizację funkcji banku banków. Przez te działania zapewnił stabilność i bezpieczeństwo sektora bankowego.

Kolejna funkcja stabilności finansowej, którą realizuje NBP, pozwala mu na stabilizację całego systemu finansowego. Od momentu powołania do życia Komitetu Stabilności Finansowej stał się on formalnym podmiotem dbającym o stabilność całego systemu finansowego

w Polsce. Należy zaznaczyć, że NBP realizował funkcję stabilności finansowej już wcześniej przez wykorzystanie instytucji „pożyczkodawcy ostatniej szansy" w odniesieniu do pojedynczych podmiotów. Nowelizacja ustawy o NBP w związku z powołaniem do życia Komitetu Stabilności Finansowej stwarza możliwość realizacji tej funkcji w szerszym aspekcie, pozwalającym na działania prewencyjne. Przez swoje działania prawno-instytucjonalne NBP powinien skoncentrować się na wykrywaniu zagrożeń dla stabilności sektora finansowego, zanim się one zmaterializują. Wymaga to współpracy NBP z Ministerstwem Finansów i Komisją Nadzoru Finansowego. Funkcja stabilności finansowej nabiera szczególnego znaczenia w kontekście wyższości stabilności finansowej jako najogólniejszego celu banków centralnych nad celem stabilności cen.

Stabilność finansowa, którą zapewnia NBP, to szczególny rodzaj dobra publicznego. Powinno ono zatem być świadczone przez państwo w skali odpowiedniej do liczby obywateli. Dobro, jakim jest stabilność finansowa, pozwala obywatelom demokratycznego państwa na bezpieczne korzystanie z usług oferowanych przez system finansowy. NBP jest w stanie dostarczyć to dobro w sposób najlepszy i najbardziej stabilny przez wprowadzenie na rynek finansowy znacznych kwot pieniężnych, czego nie jest w stanie zapewnić żadna inna instytucja. NBP posiada jeszcze jeden ważny atut, może szybko z pominięciem procedury parlamentarnej podejmować decyzje. Jest to niezmiernie istotne przy dostarczaniu dobra publicznego, jakim jest stabilność finansowa.

Narodowy Bank Polski, realizując funkcję banku państwa, przyczynia się do przestrzegania zasad dyscypliny budżetowej. Dzieje się to dlatego, że NBP ma możliwość monitorowania dochodów i wydatków budżetu państwa. Posiada zatem realną wiedzę na temat kształtowania się deficytu budżetowego, przez co gromadzi informacje na temat, czy działania rządu nie doprowadzają do powstania presji inflacyjnej i wzrostu cen. Dzięki temu może przeciwdziałać ewentualnej niegospodarności rządu.

Posiadając duży stopień niezależności w wymiarze instytucjonalnym, personalnym i funkcjonalnym, NBP uodparnia się na naciski polityczne. Niezależność w wymiarze instytucjonalnym NBP pozwala bankowi centralnemu w Polsce na podejmowanie prawidłowych decyzji związanych z prowadzeniem polityki gospodarczej państwa. Dzięki tej niezależności władza wykonawcza została pozbawiona wpływu na decyzje banku, natomiast władzę ustawodawczą pozbawiono możliwości ingerowania w bieżącą politykę banku. W ten sposób NBP przejął część kompetencji w zakresie polityki gospodarczej, które wcześniej leżały w gestii władzy wykonawczej.

Niezależność NBP w wymiarze personalnym przejawia się poprzez odpowiednie zapisy stwarzające możliwość podejmowania autonomicznych decyzji przez organy NBP. Dotyczą one odpowiednio długiej kadencji trwającej sześć lat, braku możliwości odwołania członków organów NBP przed jej upływem i braku możliwości ubiegania się o ponowny wybór.

Dzięki niezależności funkcjonalnej NBP może samodzielnie realizować swoje funkcje. Wymiar niezależności funkcjonalnej jest zachowany w przypadku funkcji emisyjnej, funkcji banku banków oraz stabilności finansowej. Należy dążyć do tego, aby ten wymiar niezależności został zachowany w ramach działań Komitetu Stabilności Finansowej. W związku z tym, że za deficyt budżetowy i dług publiczny odpowiada rząd i parlament, realizacja funkcji banku państwa nie posiada tak dużej niezależności, jak w przypadku pozostałych funkcji.

Narodowy Bank Polski jako bank centralny państwa podejmuje współpracę z organami władzy państwowej, takimi jak: Sejm, Senat, RM i Prezydent RP. Realizując model polityki pieniężnej, współpracuje również z instytucjami państwowymi, do których należy zaliczyć Komitet Stabilności Finansowej, Komisję Nadzoru Finansowego, Bankowy Fundusz Gwarancyjny, Najwyższą Izbą Kontroli i Trybunał Stanu. Prowadzenie współpracy z tymi instytucjami pozwala wpływać na realizację polityki gospodarczej państwa.

Realizując politykę pieniężną, NBP prowadzi komunikację z otoczeniem w zakresie użycia instrumentów polityki pieniężnej. Dzięki tej komunikacji możliwe jest pozyskiwanie wiedzy przez uczestników rynku o zachowaniu innych podmiotów. Pozwala to na ograniczenie zjawiska asymetrii i stanowi skuteczny instrument wspierania stabilności systemu finansowego. Komunikacja NBP ze społeczeństwem następuje przez zapisy zawarte w Konstytucji RP i ustawie o NBP. W tych dokumentach został określony cel i zadania banku centralnego w Polsce. Bank wykorzystuje ponadto inne, zróżnicowane narzędzia komunikowania się z otoczeniem, takie jak: publikacja raportu o stabilności systemu finansowego, przemówienia, komunikaty prasowe, Internet czy moralna perswazja, które wpływają na zwiększenie świadomości ekonomicznej naszego społeczeństwa i przyczyniają się do lepszego rozumienia decyzji podejmowanych przez NBP.

W wyniku działań prawno-instytucjonalnych zwiększa się efektywność działania, legitymizacja i odpowiedzialność demokratyczna NBP. Strategia bezpośredniego celu inflacyjnego, stosowana przez NBP, przyczyniła się do zwiększenia efektywności realizacji celu w postaci stabilizacji cen oraz uniemożliwiła włączenie banku centralnego do innych celów realizowanych w ramach polityki gospodarczej, takich jak polityka antycykliczna czy walka z bezrobociem. Zastosowanie strategii BCI przez NBP ogranicza wykorzystanie banku centralnego państwa do doraźnych celów związanych z realizacją cyklu politycznego. Dzięki strate-

gii nastąpiła stabilizacja inflacji na niskim poziomie, mimo że w latach 2004–2009, przez większość miesięcy, osiągała ona wartości poza założonym przedziałem odchyleń. W 2010 roku inflacja, w każdym miesiącu, utrzymywała się w założonym przedziale odchyleń od celu inflacyjnego.

Szczególne znaczenie w aspekcie skuteczności realizacji polityki pieniężnej ma legitymizacja społeczna NBP, o którą należy dbać, przekazując wiarygodne informacje. Takie działanie pozwala na wzmocnienie przeświadczenia podmiotów gospodarczych o decyzji, jakie podejmuje NBP, co oznacza, że uznają one reguły głoszone przez ten bank. Ważne znaczenie dla tworzenia wiarygodności banku centralnego państwa mają działania edukacyjne. NBP powinien docierać z działaniami edukacyjnymi do coraz szerszego spektrum społeczeństwa, aby przygotować podłoże dla zrozumienia przekazywanych przez siebie informacji. Pozwoli to na świadomy udział społeczeństwa w życiu gospodarczym państwa. Wzmocnienie legitymizacji NBP następuje przez komunikowanie intencji banku. Przekazywane one są przez dokument o nazwie *Raport o inflacji*. Przez takie postępowanie rynek jest w stanie lepiej przewidzieć przyszłe decyzje banku centralnego.

Narodowy Bank Polski, zawężając swoją działalność do realizacji jednego celu, jakim jest stabilny poziom cen, sam zadbał o ponoszenie odpowiedzialności demokratycznej. Takiej dbałości nie wykazał ustawodawca, formułując dodatkowy cel, jakim jest wsparcie polityki gospodarczej rządu. Realizacja kilku celów przez podmiot powoduje, że staje się on mniej odpowiedzialny, a przez to mniej skuteczny. Odpowiedzialność demokratyczna NBP wpływa również na podniesienie polityki fiskalnej przez utratę możliwości rządu do nieformalnego finansowania.

Przy realizacji dwóch celów przez NBP, tj. stabilności cenowej i stabilności finansowej, może wystąpić sprzeczność. Działania w zakresie stabilności finansowej mogą wpłynąć negatywnie na stabilność cenową, a z kolei realizacja celu stabilności cenowej nie gwarantuje stabilności finansowej.

Pojawiają się pewne ograniczenia co do kwestii prawotwórczych Prezesa NBP, Rady Polityki Pieniężnej i Zarządu NBP. Występuje kolizja między Konstytucją RP a ustawami zwykłymi co do uprawnień prawotwórczych Prezesa NBP. Zgodnie z Konstytucją RP Prezes NBP może wydawać zarządzenia o charakterze wewnętrznym. Ogranicza to w pewien sposób możliwości decyzyjne Prezesa, osłabiając tym samym jego pozycję. Realizacja polityki pieniężnej wymaga bowiem wydawania decyzji o charakterze zewnętrznym. Podobna sytuacja występuje w przypadku RPP. Rada może wydawać uchwały jako akty wewnętrzne w odniesieniu do podległych jej jednostek. Uchwały, jakie podejmuje RPP, mają jednak charakter

aktów wykonawczych powszechnie obowiązujących, które odnoszą się do banków komercyjnych. W przypadku Zarządu NBP mamy do czynienia z identyczną sytuacją. Wydawanie aktów prawnych o charakterze zewnętrznym przez organy NBP tłumaczy się obecnie podległością funkcjonalną. Nie rozwiązuje to jednak problemu i negatywnie wpływa na pełnienie znaczącej roli NBP w polityce gospodarczej Polski.

Znaczącą rolę NBP w polityce gospodarczej osłabia ograniczenie w pewnym stopniu wymiaru niezależności finansowej. Związane jest to z tym, że istnieje możliwość wykupu obligacji skarbowych przez NBP, co sprawia ze bank centralny angażuje się w finansowanie długu publicznego i pośrednio deficytu budżetowego.

W oparciu o przeprowadzone badania przewidziano dalsze scenariusze co do roli NBP w polityce gospodarczej państwa. Pierwszy scenariusz przewiduje, że NBP w dalszym ciągu działa w oparciu o obecną Konstytucję RP i ustawę o NBP z 1997 r. W wymienionych dokumentach nie dokonuje się zmian mających na celu wzmocnienie roli NBP w polityce gospodarczej państwa. W dalszym ciągu pozostaje niejednoznaczna relacja między rządem a NBP, w kontekście realizacji celu banku centralnego. Brak zmiany stanu prawnego związanego z relacjami między rządem a NBP będzie sprzyjać działaniom ograniczającym rolę NBP w polityce gospodarczej państwa. Przykładem działań osłabiających pozycję NBP może być wydłużenie kadencji RPP na więcej niż jedną. Zmiana taka wpłynie niekorzystanie na podejmowanie decyzji związanych ze stopą procentową i rezerwą rewaluacyjną. Na kolejną kadencję zostaną wybrani ci przedstawiciele Rady, którzy w swych wcześniejszych decyzjach byli bardziej przychylni rządowi. Może to wpłynąć na upolitycznienie składu Rady.

Kolejny, drugi scenariusz przewiduje, że Polska pozostaje nadal poza strefą euro i bank centralny naszego państwa w dalszym ciągu jest odpowiedzialny za prowadzenie polityki pieniężnej. W ramach tego scenariusza podejmowane są działania mające na celu wzmocnienie roli NBP w polityce gospodarczej państwa. W związku z tym należałoby uregulować kwestie prawotwórcze dotyczące wydawania aktów powszechnie obowiązujących przez organy NBP. Uporządkowania wymaga pewien bałagan pojęciowy występujący w ustawie o NBP, a dotyczący utożsamiania zadań NBP z jego celami. Należy również uporządkować zadania, jakie ustawodawcza powierzył NBP w związku z chaotycznym charakterem i wybiórczym rozwinięciem w ustawie.

Bardzo istotną kwestią, wymagającą zmiany, jest sprzeczność co do realizacji podstawowego celu NBP – związana z zapisami zawartymi w Konstytucji RP i regulacjami znajdującymi się w ustawie o NBP. Zgodnie z hierarchią aktów prawnych obowiązujących w Polsce należałoby dostosować zapisy ustawowe do konstytucyjnych.

Ustawodawca nie dostosował zadań zawartych w ustawie o NBP do realizacji celów zawartych w tej ustawie. Zadania te bardziej odpowiadają realizacji szerszego celu zawartego w Konstytucji RP. Ustawa zawiera węższe ujęcie celu, a szersze ujęcie zadań, jakie realizuje NBP w ramach swoich funkcji. W tym przypadku należy również dokonać zmian.

Problem wspierania stabilności finansowej powinien zostać uregulowany ustawowo. Ustawa o NBP powinna zawierać drugi równorzędny cel, jakim jest stabilność finansowa. Bank centralny ze względu na swoje możliwości jest najlepszą instytucją, która mogłaby o to zadbać.

Należałoby ponownie włączyć do banku centralnego w Polsce nadzór bankowy oraz poszerzyć go na cały rynek finansowy. Dałoby to NBP możliwość szybkiego dostępu do informacji, które można wykorzystać w momencie wystąpienia sytuacji kryzysowej. W znacznym stopniu poprawiłoby to realizację funkcji stabilizacji finansowej.

Kwestia realizacji celu wymaga uregulowania, co przekłada się na wzmocnienie niezależności instytucjonalnej. Zapis konstytucyjny mówi o realizacji jednego celu, podczas gdy zapis ustawowy nie jest jednoznaczny co do realizacji niezależności instytucjonalnej w związku z nakreśleniem drugiego celu, jakim jest wspieranie rządu przez NBP.

Wzmocnienie personalnego wymiaru niezależności NBP to kolejna kwestia do uregulowania. Jest ona związana ze sposobem powoływania Zarządu NBP, gdzie na obsadzanie stanowisk ma wpływ rząd. Wymaga ono kontrasygnaty ze strony Premiera.

Określenie jednego wąskiego celu dla NBP wzmocniłoby jego niezależność funkcjonalną. Dałoby to możliwość bardziej precyzyjnego doboru instrumentów polityki pieniężnej. Wyznaczenie prawidłowego celu umożliwia właściwy dobór instrumentów do jego realizacji.

Uporządkowania wymaga kwestia sposobu przedkładania Sejmowi do wiadomości corocznych założeń polityki pieniężnej. Odbywa się ona z pominięciem debaty sejmowej. Przekazywanie Sejmowi corocznych sprawozdań założeń polityki pieniężnej powinno przybrać pewną formę, która pozwoliłaby na ustosunkowanie się Sejmu do tych założeń.

Dokumenty, takie jak założenia polityki pieniężnej i budżet państwa, nie powinny pozostawać w próżni planistycznej. Należałoby skorelować je ze sobą, co stworzyłoby płaszczyznę do współpracy zarówno w fazie projektowania, jak i realizacji tych dokumentów. Rozpoczęłoby to proces normowania stosunków między NBP a rządem. Przedstawione wyżej scenariusze dotyczą sytuacji, gdy Polska pozostaje poza strefą euro.

Trzeci scenariusz dotyczy sytuacji, w której NBP funkcjonuje w strefie euro. Niesie to za sobą konsekwencje dla jego dalszego działania. Przystępując do strefy euro, NBP utraci możliwość prowadzenia polityki pieniężnej, która decyduje o jego roli w polityce gospodar-

czej państwa. Będzie on brał udział w realizacji polityki pieniężnej ustalonej przez Europejski Bank Centralny (EBC). NBP w dalszym ciągu będzie naliczał rezerwę obowiązkową i zasilał banki w płynność.

Przystąpienie Polski do strefy euro w związku z kryzysem w tej strefie powinno nastąpić w jak najkorzystniejszym momencie. Pozostanie Polski poza Unią Gospodarczą i Walutową ma sens w wymiarze lepszego przygotowania naszej gospodarki do wejścia do tej strefy. Dla Polski jest ważne nie tylko samo wejście do strefy, ale również utrzymanie się w niej.

Przystąpienie Polski do strefy euro związane jest z wejściem do wspólnego europejskiego nadzoru bankowego. Jest to odpowiedź UE na kryzys. Utworzenie wspólnego nadzoru to pierwszy krok do utworzenia unii bankowej. W przyszłości może stanowić obok paktu fiskalnego drugi filar wzmacniający funkcjonowanie wspólnoty europejskiej.

Opcja „bliskiej współpracy" w ramach pierwszego filaru unii bankowej spowoduje sytuację, w której NBP prowadzi politykę pieniężną, a nadzór nad największymi bankami będzie sprawował EBC. Taka sytuacja może spowodować, że nastąpi utrata kontroli nad nadzorowanymi podmiotami, w szczególności nad krajowym bankiem PKO BP. Wskazówki kierowane z nadzoru do krajów spoza strefy euro nie do końca mogą okazać się dobre dla wszystkich państw wchodzących do unii bankowej, co może wpłynąć na realizację polityki pieniężnej przez NBP. Z drugiej jednak strony samo przystąpienie do nadzoru umożliwi pozyskanie informacji przez KNF o kłopotach banku ze strefy euro goszczącego w Polsce. Nabiera to szczególnej wagi, gdyż znaczna część aktywów sektora bankowego jest własnością tych banków. Występuje duże prawdopodobieństwo, że w przypadku poważnego zagrożenia dotyczącego sektora finansowego to właśnie NBP, który nie odpowiada bezpośrednio za nadzór bankowy, przejmie ciężar wszelkich działań w ramach KSF. NBP to jedyna instytucja, która może skutecznie zażegnać pojawiające się zagrożenia.

5. Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych

5.1. Badania

W swoich działaniach badawczych skoncentrowałem się na następujących kierunkach badań:

– **Kierunek badań związany z zagadnieniami polityki gospodarczej, ze szczególnym uwzględnieniem instytucjonalnej roli banku centralnego**. Przeprowadzone badania potwierdziły wzrost znaczenia banku centralnego w polityce gospodarczej. Przez swoje działania prawno-instytucjonalne Narodowy Bank Polski stał się równorzędnym podmiotem w sto-

sunku do rządu co do prowadzenia polityki gospodarczej państwa. Badania potwierdziły również bardzo istotną obecnie stabilizacyjną rolę banku centralnego w aspekcie światowego kryzysu. Jest to jedyna instytucja, która w sposób realny może stabilizować rynki finansowe.

– **Kierunek badań dotyczący integracji polityczno-gospodarczej w ramach UE.** Badania przeprowadzone w tym zakresie pokazały, że integracja polityczno-gospodarcza jest złożonym procesem wymagającym dalszych zmian w polskiej i europejskiej gospodarce. W przypadku Polski konieczne są zmiany w Konstytucji i ustawie o NBP w aspekcie przystąpienia do strefy euro. Ważną rolę w tym procesie odgrywa czynnik czasu. Badania wykazały, że przystąpienie Polski do UE zwiększyło bezpieczeństwo naszego państwa. Skomplikowane procesy integracyjne zakłócone kryzysem silnie zaangażowały Niemcy w ratowanie strefy euro.

– **Kierunek badań dotyczący dynamiki i kształtowania się globalnego porządku politycznego i gospodarczego na świecie.** Badania potwierdziły wysoki stopień złożoności współczesnych stosunków międzynarodowych, jak również wskazały ich niski stopień przewidywalności. Potwierdza to występowanie wielu podmiotów, mających różnego rodzaju władzę, czyli wielobiegunowość ścierającą się z niebiegunowością, rozumianą jako brak wyraźnego centrum dowodzenia w polityce globalnej.

Publikacje związane z poszczególnymi kierunkami badań (prace napisane po uzyskaniu stopnia doktora)**:**

– **Kierunek badań związany z zagadnieniami polityki gospodarczej, ze szczególnym uwzględnieniem instytucjonalnej roli banku centralnego** Wynikiem przedstawionego obszaru badawczego są następujące zrealizowane pozycje:

1. *Polityka banku centralnego a bezpieczeństwo finansowe państwa,* „Przegląd Strategiczny" 2013, nr 1, s. 185–200, ISSN 2084-6991 (treść: załącznik, poz. 1);
2. *Polityka gospodarcza Niemiec przed i w czasie II wojny światowej*, {w:} *Polska wobec zagrożenia ze strony Trzeciej Rzeszy*, H. Ćwięk, Z. Cutter (red.), Częstochowa 2012, s. 357–367, ISBN 978-83-7455-183-0 (treść: załącznik, poz. 2);
3. *Independence of Central Bank as a Basis for Institutional Politics of Monetary Policy*, "Polish Political Science Yearbook" 2012/XLI, s. 444–460, ISSN 0208-7375. (treść: załącznik, poz. 3);

4. *Przystąpienie Polski do Unii Gospodarczej i Walutowej a niezależność NBP,* „Przegląd Europejski" 2011, nr 2(23), s. 87–102, ISSN 1641-2478 (treść: załącznik, poz. 4);
5. *Ewolucja polskiego systemu bankowego,* „Saeculum Christianum", R XIII, 2006, nr 2, s. 187–214, ISSN 1232-1575 (treść: załącznik, poz. 5);
6. *Powstanie i status Narodowego Banku Polskiego,* „Seminare. Poszukiwania Naukowe" 2006, t. 23, s. 213–226, ISSN 1232-8766 (treść: załącznik, poz. 6).

– **Kierunek badań dotyczący integracji polityczno-gospodarczej w ramach UE.** Wynikiem przedstawionego obszaru badawczego są następujące zrealizowane pozycje:

1. *Dostosowania instytucjonalne NBP przed wejściem do Unii Gospodarczej i Walutowej,* {w:} *Instytucjonalny wymiar członkostwa Polski w UE*, I. Kraś (red.), Wyd. AJD, Częstochowa 2014, s. 59-82, ISBN 978-83-7455-359-9 (treść: załącznik poz. 7);
2. *Чи потрібний Євросоюзу валютний фонд?* „Гілея: науковий вісник" Збірник наукових праць, Випуск 68, Київ 2013, s. 709–717 (treść: załącznik, poz. 8);
3. *Działania Niemiec na rzecz ratowania strefy euro,* „Stosunki Międzynarodowe. International Relations" 2011, nr 3–4 (t. 44), s. 215–227, ISSN 0209-0961 (treść: załącznik, poz. 9);
4. *Kryteria optymalnych obszarów walutowych a poszerzenie strefy euro*, [w:] *Biegunowość i dynamika sceny globalnej w pierwszej dekadzie XXI wieku*, J. Świeca, I. Kraś, M. Soja (red.), Częstochowa 2011, s. 109–126, ISBN 979-83-7455-185-4 (treść: załącznik poz. 10);
5. *Bezpieczeństwo energetyczne Unii Europejskiej*, „Res Politicae", t. IV, Częstochowa 2011, s. 35–48, ISBN 979-83-7455-233-2, ISSN 1897-4066 (treść: załącznik, poz. 11);
6. *Europejski System Banków Centralnych instytucją o cechach państwa federacyjnego*, „Athenaeum. Polskie Studia Politologiczne", vol. 25, Toruń 2010, s. 147–157, ISSN 1505-2192 (treść: załącznik, poz. 12);
7. *Integracja gospodarczo-polityczna z UE warunkiem bezpieczeństwa Polski*, „Zbliżenia Cywilizacyjne", t. VI, Włocławek 2010, s. 83–106, ISSN 1896-4087 (treść: załącznik, poz. 13);

8. *Od unii celnej do unii gospodarczej – polska perspektywa*, {w:} *Unia Europejska w XXI wieku. Polityczno-prawna wspólnota interesów*, R. Riedel (red.), Toruń 2010, s. 138–158, ISBN 978-83-7611-454-5 (treść: załącznik, poz. 14);
9. *Czynniki opóźniające wejście Polski do strefy euro*, „De Doctrina Europea. Roczniki Instytutu Europeistyki", t. VII, Sosnowiec 2010, s. 123–134, ISSN 1733-5019 (treść: załącznik, poz. 15);
10. *Polityka kursu walutowego przed wstąpieniem do Unii Gospodarczej i Walutowej*, „Seminare. Poszukiwania Naukowe", t. 28, Kraków – Piła – Warszawa – Wrocław 2010, s. 139–150, ISSN 1232-8766 (treść: załącznik, poz. 16);
11. *Znaczenie czynnika czasu w procesie wchodzenia Polski do systemu euro*, „De Doctrina Europea. Roczniki Instytutu Europeistyki", t. VI, Sosnowiec 2009, s. 183–198, ISSN 1733-5019 (treść: załącznik, poz. 17);
12. *Geneza międzynarodowej integracji polityczno-gospodarczej w Europie*, „Resovia Sacra", R 16, Rzeszów 2009, s. 255–272, ISSN 1234-8880 (treść: załącznik, poz. 18);
13. *Niezależność polityczna Europejskiego Banku Centralnego*, „Res Politicae", t. III, Częstochowa 2009, s. 269–283, ISBN 978-83-7455- 109-0, ISSN 1897-4066. (treść: załącznik, poz. 19).

Uwieńczeniem badań związanych z uczestnictwem Polski w procesie integracyjnym z UE jest praca zbiorowa pod moją redakcją:

14. *Instytucjonalny wymiar członkostwa Polski w UE*, I. Kraś (red.), Wyd. AJD, Częstochowa 2014, ss. 215 , ISBN 978-83-7455-359-9.

– Kierunek badań dotyczący dynamiki i kształtowania się globalnego porządku politycznego i gospodarczego na świecie. Wynikiem przedstawionego obszaru badawczego są następujące zrealizowane pozycje:

1. *Mechanika sceny międzynarodowej. Nowe wyzwania w nowej epoce,* I. Kraś, B. Matsili, M. Soja (red.), Wyd. AJD, Częstochowa 2013, ss. 361, ISBN 978-83-7455-275-2;
2. *Biegunowość i dynamika sceny globalnej w pierwszej dekadzie XXI wieku,* J. Świeca, I. Kraś, M. Soja (red.), Częstochowa 2011, ss. 172, ISBN 979-83-7455-185-4.

5.2. Recenzje:

1. Recenzja: Marzena Sobol, *Polityka pieniężna Narodowego Banku Polskiego w drodze do euro*, CeDeWu Wydawnictwa Fachowe, Warszawa 2008, ss. 260, „Res Politicae", t. IV, Częstochowa 2011, s. 321–325, ISBN 979-83-7455-233-2, ISSN 1897-4066 (treść: załącznik, poz. 20).
2. Book review: Sławomir I. Bukowski, *Euro zone. A perspective of expandingUE about Poland and other Central and East European countries*, PWE, Warszawa 2007, s. 196, „De Doctrina Europea. Roczniki Instytutu Europeistyki", t. VI, Sosnowiec 2009, s. 207–212, ISSN 1733-5019. (treść: załącznik, poz. 21).
3. Book review: Michał Pronobis, *Polska w strefie euro* [Poland in the Eurozone], C.H. Beck Publishing Company, Warsaw 2008, pp. 182, "Polish Political Science Yearbook" 2009, vol. XXXVIII, Toruń 2009, s. 248–253, ISSN 0208-7375. (treść: załącznik, poz. 22).

5.3. Redakcja naukowa:

1. *Instytucjonalny wymiar członkostwa Polski w Unii Europejskiej,* I. Kraś (red.), Wyd. AJD, Częstochowa 2014, ss. 215, ISBN 978-83-7455-359-9.
2. *Mechanika sceny międzynarodowej. Nowe wyzwania w nowej epoce*. I. Kraś, M. Soja, B. Matsili (red.), Wyd. AJD, Częstochowa 2013, ss. 361, ISBN 978-83-7455-275-2.
3. *Biegunowość i dynamika sceny globalnej w pierwszej dekadzie XXI wieku,* I. Kraś, M. Soja, J. Świeca (red.), Częstochowa 2011, ss. 172, ISBN 979-83-7455-185-4.

5.4. Referaty wygłoszone na konferencjach naukowych:

1. Międzynarodowa Konferencja Naukowa: *„System niepolarny w strukturze współczesnego świata"*, 24–25 października 2010, Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie (wygłoszony referat: *Kryteria optymalnych obszarów walutowych a poszerzenie strefy euro*).
2. XII Europejska Konferencja Naukowa: *„Europa i Unia Europejska wobec kryzysu. Diagnozy, rozwiązania i scenariusze na przyszłość"*, 2–3 lutego 2012, Collegium Polonicum, Słubice (wygłoszony referat: *Co dalej ze strefą euro*?).

3. II Ogólnopolski Kongres Politologii: *„Polska i Europa wobec wyzwań współczesnego świata"*, 19–21 września 2012, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (wygłoszony referat: *Funkcja stabilności finansowej NBP w dobie światowego kryzysu*).
4. XIII Europejska Konferencja Naukowa: *„Europa i Unia Europejska wobec kryzysu. Diagnozy, rozwiązania i scenariusze na przyszłość"*, 7–8 lutego 2013, Collegium Polonicum, Słubice (wygłoszony referat: *Reakcja banków centralnych na światowy kryzys*).
5. Konferencja Naukowa: *„Polityka zagraniczna i polityka bezpieczeństwa państw Europy Środkowej i Wschodniej w ujęciu paradygmatu geopolityki na przełomie XX/XXI wieku"*, 20 marca 2013, Instytut Europeistyki Uniwersytetu Warszawskiego (wygłoszony referat: *Polityka bezpieczeństwa finansowego banku centralnego państwa*).
6. Konferencja Naukowa *„Polityka Polska w Europie – tradycje, współczesność, wyzwania przyszłości"*, 28 maja 2013, Zakład Nauk Humanistycznych, Politechnika Rzeszowska (wygłoszony referat: *Dostosowania instytucjonalne NBP przed wejściem do Unii Gospodarczej i Walutowej*).
7. Międzynarodowa Konferencja Naukowa *„Narodowa konsolidacja i europejska integracja Ukrainy"* , 31 października – 1 listopada 2013, Instytut Historii, Politologii i Stosunków Międzynarodowych, Przykarpacki Uniwersytet Narodowy im. Wasyla Stefanyka w Iwano-Frankowsku (Ukraina) (wygłoszony referat: *Instytucjonalne uwarunkowania działania banku centralnego w Unii Europejskiej*).
8. Seminarium naukowe *„Bilans polskiego członkostwa w Unii Europejskiej"* w ramach cyklu seminariów: *„Dziesięć seminariów na dziesięciolecie członkostwa Polski w Unii Europejskiej"*, pod honorowym patronatem Przedstawicielstwa Komisji Europejskiej w Polsce, 20 styczeń 2014 r., Instytut Europeistyki Uniwersytet Warszawski oraz Katedra Prawa Europejskiego Szkoła Główna Handlowa (udział w panelu dyskusyjnym *Polska – gra o przyszłość*).
9. XIV Europejska Konferencja Naukowa *„Europa XXI w. Polska, Europa i Świat. 10 lat po rozszerzeniu Unii Europejskiej z roku 2004. Diagnozy i scenariusze na przyszłość"*, 6-7 luty 2014, Collegium Polonicum, Słubice (wygłoszony referat: *Czy Polska powinna przystąpić do unii bankowej?*).

5.5. Uczestnictwo w konferencjach i seminariach naukowych:

1. Międzynarodowa Konferencja Naukowa organizowana przez NBP: „*Towards a more integrated and stabile Europe; challanges ahead of the Euro Area and Central, Eastern and Southeastern Europe*", Warszawa, 21–22 października 2011.
2. Międzynarodowa Konferencja Naukowa: „*Samorząd miejski i jego elity*", Instytut Nauk Politycznych Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie, 13/14 października 2011, Złoty Potok (udział w dyskusji nt. polityki finansowej samorządów).
3. Seminarium Naukowe: „*Unia Europejska – Quo Vadis?*", Katedra Europeistyki Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 19 grudnia 2011 (udział w dyskusji nt. utworzenia unii fiskalnej w strefie euro).
4. Seminarium Naukowe: „*Czy to już koniec Unii Europejskiej? Możliwe prognozy/scenariusze przyszłości integracji*", 13 czerwca 2013, Ośrodek Analiz Politologicznych, Instytut Nauk Politycznych oraz Instytut Europejski Uniwersytetu Warszawskiego (udział w dyskusji związanej z tworzeniem unii bankowej, a zwłaszcza pierwszego jej filaru, jakim jest wspólny nadzór bankowy).
5. Konferencja Naukowa: „*Wadliwe kody pamięci. Zniekształcenie pamięci o niemieckich nazistowskich obozach koncentracyjnych w mediach za granicą*", 11 października 2013, Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP, Instytut Europeistyki UW, Katedra Prawa Europejskiego SGH.
6. Konferencja Naukowa: „*Badania i studia europejskie w perspektywie politologicznej*", 26 listopada 2013, Zakład Badań nad Integracją Europejską, Wydział Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Ośrodek Badań i Edukacji Europejskiej UAM.

5.6. Organizacja konferencji naukowych:

1. Międzynarodowa Konferencja Naukowa: „*System niepolarny w strukturze współczesnego świata*", Instytut Nauk Politycznych Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie, Częstochowa 24–25 października 2010 (członek komitetu organizacyjnego).

2. Międzynarodowa Konferencja Naukowa: „*Samorząd miejski i jego elity*", zorganizowana przez Instytut Nauk Politycznych Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie, Złoty Potok 13/14 października 2011 (członek komitetu organizacyjnego).
3. Współudział w organizacji seminarium „*Bilans polskiego członkostwa w Unii Europejskiej*" w ramach cyklu seminariów „*Dziesięć seminariów na dziesięciolecie członkostwa Polski w Unii Europejskiej*", pod honorowym patronatem Przedstawicielstwa Komisji Europejskiej w Polsce, 20 stycznia 2014 r., Instytut Europeistyki Uniwersytet Warszawski oraz Katedra Prawa Europejskiego Szkoła Główna Handlowa.
4. Udział w komitecie organizacyjnym *I Ogólnopolskiego Kongresu Europeistyki,* Uniwersytet Warszawski, 18–19 września 2014 r.

5.7. Doskonalenie zawodowe:

– studia podyplomowe w zakresie zarządzania i marketingu – specjalność: zarządzanie w oświacie, Politechnika Częstochowska, Wydział Zarządzania, 2000 r.;
– studia podyplomowe w zakresie przedsiębiorczości, Uniwersytet Łódzki, Wydział Zarządzania, 2001 r.;
– studia podyplomowe w zakresie informatyki w szkole, Akademia Ekonomiczna, Kolegium Zarządzania, 2001 r.;
– udział w ogólnopolskich warsztatach metodologicznych dla habilitantów i doktorantów organizowanych przez Katedrę Europeistyki, Wydział Dziennikarstwa i Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego, 10–11 maja 2010 r.;
– szkolenie dla kandydatów na członków rad nadzorczych spółek z udziałem Skarbu Państwa, 2011 r.

5.8. Kierownictwo w projektach badawczych:

– kierownik projektu badawczego „*Instytucjonalny wymiar członkostwa Polski w Unii Europejskiej*", realizowanego we współpracy z ośrodkami naukowymi w Polsce w latach 2012–2013. W projekcie wzięli udział: prof. Tadeusz Wallas – Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu, dziekan Wydziału Nauk Politycznych i Dziennikarstwa; prof. Bogusław Jagusiak – Wojskowa Akademia Techniczna w Warszawie, kierownik Zakładu Bezpieczeństwa; dr Mikołaj J. Tomaszyk – Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu, Wydział Nauk Politycznych i Dziennikarstwa; mgr Adrian

Chojan – Polska Akademia Nauk, Instytut Studiów Politycznych, Zakład Europeistyki; dr Jolanta Szymańska – współpracownik, Uniwersytet Warszawski, Instytut Europeistyki; dr Małgorzata Soja – Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie, Instytut Nauk Politycznych; dr Jacek Kraś – Uniwersytet Rzeszowski, Zakład Obsługi Ruchu Turystycznego.

5.9. Udział w projektach badawczych:

– indywidualna realizacja projektu badawczego *„Integracja polityczno-gospodarcza Unii Europejskiej"*, w latach 2011–2012; udział w konferencjach: XII Europejska Konferencja Naukowa: „Europa i Unia Europejska wobec kryzysu. Diagnozy, rozwiązania i scenariusze na przyszłość", 2–3 lutego 2012, Collegium Polonicum, Słubice; II Ogólnopolski Kongres Politologii: *„Polska i Europa wobec wyzwań współczesnego świata"*, 19–21 września 2012 r., UAM w Poznaniu; Seminarium Naukowe: *„Unia Europejska – Quo Vadis?"*, Katedra Europeistyki Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 19 grudnia 2011; artykuły: *Działania Niemiec na rzecz ratowania strefy euro*, „Stosunki Międzynarodowe. International Relations" 2011, nr 3–4 (t. 44); *Przystąpienie Polski do Unii Gospodarczej i Walutowej a niezależność NBP,* „Przegląd Europejski" 2011, nr 2(23).

– projekt badawczy *„System niepolarny w strukturze współczesnego świata"*, 2011, publikacja pracy zbiorowej pod redakcją J. Świecy, I. Krasia, M. Soji, *Biegunowość i dynamika sceny globalnej w pierwszej dekadzie XXI wieku,* Częstochowa 2011.

– projekt badawczy: *„Między regionalizmem a globalizmem. Procesy stabilizacyjno-integracyjne oraz kryzysy w strukturze świata niepolarnego"*, 2010; organizacja konferencji *„System niepolarny w strukturze współczesnego świata"*, Częstochowa 24–25 października 2010 r.;

5.10. Członkostwo w stowarzyszeniach:

– wiceprezes Polskiego Towarzystwa Nauk Politycznych, oddział w Częstochowie;

- członek Polskiego Towarzystwa Studiów Europejskich

5.11. Udział w komitetach redakcyjnych i radach naukowych czasopism:

– członek Rady Naukowej „Res Politicae" – „Prace Naukowe Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie";

– członek Rady Redakcyjnej czasopisma „Studia Wschodnioeuropejskie", Instytut Europeistyki UW.

5. 12. Współpraca międzynarodowa:

– udział w Międzynarodowej Konferencji Naukowej *„Narodowa konsolidacja i europejska integracja Ukrainy"*, 31 października – 1 listopada 2013 r., Instytut Historii, Politologii i Stosunków Międzynarodowych, Przykarpacki Uniwersytet Narodowy im. Wasyla Stefanyka w Iwano-Frankowsku (Ukraina) (wygłoszony referat: *Instytucjonalne uwarunkowania działania banku centralnego w Unii Europejskiej)*;
– udział w pracach ukraińskiego zespołu badawczego składającego się z politologów i historyków, którego efektem była publikacja *Чи потрібний Євросоюзу валютний фонд?* „Гілея: науковий вісник" Збірник наукових праць, Випуск 68, Київ 2013, wydana przez Państwowy Uniwersytet Pedagogiczny im. Dragomanowa w Kijowie i Ukraińską Akademię Nauk. Przedmiotem badań, jakie prowadziłem w ramach tego zespołu, były rozważania związane z potrzebą utworzenia funduszu walutowego w Unii Europejskiej;

– nawiązanie współpracy z Uniwersytetem Koblenz-Landau (Niemcy), którego efektem był cykl wykładów prof. dra Siegmara Schmidta: *A global actor? The EU in international politics* oraz *Democracy, Governance and Development in Sub-Sahara Africa*, zrealizowanych w dniach 22.05 – 05.04.2013 r. w Instytucie Nauk Politycznych Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie.

5.13. Popularyzacja nauki

– 20 września 2002 r. – „Dzień europejski w mojej szkole" zorganizowany w Liceum Ogólnokształcącym w Przedborzu (udział: prof. J. Buzek, asystent K. Kwiatkowski, dyrektor Łódzkiego Kuratorium Oświaty, dyrektorzy i młodzież szkół średnich z powiatu radomszczańskiego);
– 2007 r. (10 maja, 24 maja, 7 czerwca) – organizacja spotkań w młodzieżą w Publicznym Gimnazjum w Przedborzu w ramach cyklu: *Funkcjonowanie samorządu terytorialnego w Polsce: Funkcjonowanie samorządu gminnego; Funkcjonowanie samorządu powiatowego; Funkcjonowanie sejmiku wojewódzkiego*;

– październik 2008 r. – organizacja spotkania prof. Jerzego Buzka posła do Parlamentu Europejskiego ze studentami i pracownikami naukowymi Instytutu Nauk Politycznych Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie;

– organizacja LIV Olimpiady Wiedzy o Polsce i Świecie Współczesnym na poziomie szkolnym w okręgu śląskim – 23 listopada 2012 r., we współpracy z Wydziałem Dziennikarstwa i Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego, na zlecenie Ministerstwa Edukacji Narodowej, Patronat Honorowy – prof. Jerzy Buzek Przewodniczący Parlamentu Europejskiego w latach 2009–2012; sekretarz zawodów, koordynacja działań organizacyjnych na szczeblu szkolnym;

– organizacja LIV Olimpiady Wiedzy o Polsce i Świecie Współczesnym na poziomie okręgu śląskiego – 19 stycznia 2013 r., we współpracy z Wydziałem Dziennikarstwa i Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego, na zlecenie Ministerstwa Edukacji Narodowej, Patronat Honorowy – prof. Jerzy Buzek Przewodniczący Parlamentu Europejskiego w latach 2009-2012; sekretarz zawodów, koordynacja działań organizacyjnych na szczeblu okręgowym;

– organizacja LV Olimpiady Wiedzy o Polsce i Świecie Współczesnym na poziomie szkolnym w okręgu śląskim – 22 listopada 2013 r., we współpracy z Wydziałem Dziennikarstwa i Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego, na zlecenia Ministerstwa Edukacji Narodowej; zakres obowiązków: sekretarz konkursu, koordynacja działań Organizacyjnych na szczeblu szkolnym;

– organizacja LV Olimpiady Wiedzy o Polsce i Świecie Współczesnym na poziomie okręgu śląskiego – 18 stycznia 2014 r., we współpracy z Wydziałem Dziennikarstwa i Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego, na zlecenia Ministerstwa Edukacji Narodowej; zakres obowiązków: sekretarz zawodów, koordynacja działań organizacyjnych na szczeblu okręgowym;

- moderator spotkania prof. Jerzego Buzka Przewodniczącego Parlamentu Europejskiego w latach 2009-2012 z pracownikami naukowymi i studentami Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie – 9 grudnia 2013 r., w trakcie spotkania poruszano problemy dotyczące polskiej i europejskiej polityki gospodarczej.

5.14. Osiągnięcia dydaktyczne

Prowadzone przedmioty:

– polityka gospodarcza (wykłady, ćwiczenia);

– współczesne międzynarodowe stosunki gospodarcze i finansowe (wykłady, ćwiczenia);
– geografia gospodarcza (wykłady, ćwiczenia);
– podstawy ekonomii (wykłady, ćwiczenia);
– finanse państwa i samorządu terytorialnego (wykłady, ćwiczenia);
– bezpieczeństwo ekonomiczne (wykłady, ćwiczenia);
– socjologia (wykłady, ćwiczenia).

Promowani studenci:

Pod moim kierunkiem zostało napisanych i obronionych 36 prac licencjackich w Instytucie Nauk Politycznych Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie.

Ocena ewaluacyjna za 2013 r. – 4,79

Wyróżnienia i nagrody:

– 2001 r. – wyróżnienie prof. Wiesława Pusia prorektora Uniwersytetu Łódzkiego za osiągnięte wyniki na Podyplomowym Studium Kształcenia w Zakresie Przedsiębiorczości organizowanym przez Wydział Zarządzania – Katedrę Przedsiębiorczości i Polityki Przemysłowej UŁ;
– 2010 r. – Nagroda Starosty Powiatu Radomszczańskiego za osiągnięcia w pracy dydaktyczno-wychowawczej.
– 2002 r. – Nagroda Dyrektora Szkoły za osiągnięcia w pracy dydaktyczno-wychowawczej;
– 2005 r. – Nagroda Dyrektora Szkoły za osiągnięcia w pracy dydaktyczno-wychowawczej;

5.15. Pełnione funkcje:

– członek Rady Wydziału Filologiczno-Historycznego AJD w Częstochowie;
– sekretarz Olimpiady Wiedzy o Polsce i Świecie Współczesnym w województwie śląskim;
– członek Kierunkowego Zespołu ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia AJD w Częstochowie;

6. Działalność publiczna

– wiceprzewodniczący Rady Powiatu Radomszczańskiego w latach 2006–2010,
– radny Rady Miejskiej w Przedborzu w latach 1998–2002;
– udział w pracach kapituły „Perły Biznesu Kłobuckiego", Kłobuck 2014;

– udział w pracach kapituły „Perły Biznesu Kłobuckiego", Kłobuck 2011;

– współpraca z biurem prof. Jerzego Buzka Przewodniczącego Parlamentu Europejskiego w latach 2009-2012: organizacja Dnia Europejskiego – 2002 r.; spotkanie z pracownikami naukowymi i studentami – 2008 r.; Patronatu Honorowego Olimpiady WOPiŚW 2012/2013; organizacja wyjazdu studentów do Brukseli w dniach 3–8 listopada 2013 r.

7. Inne

– powołanie na eksperta z listy MEN ds. awansu zawodowego nauczycieli – 2001;

– nadanie stopnia awansu zawodowego nauczyciela dyplomowanego – 2001 r.;

– praca przy tworzeniu kierunku „bezpieczeństwo narodowe" w Akademii im J. Długosza w Częstochowie;

– udział w powadzeniu strony internetowej Instytutu Nauk Politycznych Akademii im Jana Długosza w Częstochowie – do kwietnia 2012 r.

– uczestnictwo w Walnym Zgromadzeniu Delegatów Polskiego Towarzystwa Nauk Politycznych, Warszawa, 26 września 2013 r.

- cytowania publikacji według bazy Google Scholar:

Polityka kursu walutowego przed wstąpieniem do Unii Gospodarczej i Walutowej, „Seminare. Poszukiwania Naukowe", t. 28, Kraków – Piła – Warszawa – Wrocław 2010, s. 139–150, ISSN 1232-8766